

Załącznik do uchwały Nr XXII/145/2025

Rady Gminy Lipie

z dnia 18 grudnia 2025 r.



**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
NA LATA 2026-2028**

Lipie 2025

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna realizowanego Programu	4
3. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie	4
4. Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Lipie w odniesieniu do danych ogólnopolskich	7
4.1 Charakterystyka gminy Lipie.....	8
4.2 Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w gminie Lipie w odniesieniu do danych ogólnopolskich	10
4.3 Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych	17
5. Prezentacja „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”	20
5.1 Zasady działania „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”	20
5.2 Adresaci „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”	20
5.3 Analiza SWOT	20
5.4 Cel główny „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”	22
5.5 Cele szczegółowe „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”	22
6. Podmioty instytucjonalne świadczące działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.....	28
7. Środki finansowe na realizację Programu	28
8. Monitorowanie działań Programu.....	28
9. Sprawozdawczość	28
10. Podsumowanie	29
11. Wykaz tabel	30
12. Wykaz wykresów	31

1. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju każdego człowieka. To ona jest centrum rozwojowym dziecka – to w niej nabywa wszelkich umiejętności o świecie, uczy się wyrażać emocje oraz odróżniać dobro od zła. Rodzina kształtuje młodego człowieka, uczy go, jak postępować i jak prawidłowo funkcjonować w codziennym życiu. Daje wzorzec, który powinien inspirować młodego człowieka do zachowania prawidłowych ról społecznych – ale może tak być tylko w prawidłowo rozwijającej się rodzinie.

Każda zmiana związana z rozpadem rodziny, zaburzeniem jej funkcjonowania, powoduje zburzenie jej rozwoju, nawet jeśli do tej pory funkcjonowała normalnie. Namnażanie problemów powoduje osłabienie więzi między jej członkami, co w wielu przypadkach może prowadzić do zerwania więzi rodzinnych. Długotrwałe trwanie w sytuacji kryzysowej obnaża słabości rodziny, a brak zaangażowania w działania mające na celu osiągnięcie równowagi społecznej i normalizacji życia rodzinnego wymaga ingerencji instytucji zewnętrznych.

Zjawisko przemocy domowej to każde umyślne działanie lub zaniechanie, które narusza prawa lub dobra osoby, narażając ją na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia lub mienia. Dlatego ogromną rolę w działaniach pomocowych odgrywają skuteczne narzędzia do pracy z osobami dotkniętymi przemocą. Niniejszy Program prezentuje teoretyczne podstawy dotyczące zjawiska przemocy z odniesieniem do sytuacji na terenie gminy Lipie, formy pomocy udzielane rodzinom i osobom, cele i działania oraz przewidywane ich efekty. Ponadto Program zakłada ewaluację całego zadania.

„Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, obejmującego lata 2023-2025. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

2. Podstawa prawna realizowanego Programu

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024.1673 t.j.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939 t.j.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2025.1214 t.j.).
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U.2025.383 t.j.).
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2025.46 t.j.).
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2023.2809 t.j.).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U.2023.1870 t.j.).

3. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc to sytuacja, w której sprawca dopuszcza się naruszenia nietykalności cielesnej oraz dobrostanu psychicznego ofiary, wykorzystując swoją przewagę fizyczną, społeczną lub ekonomiczną. Przemoc przybiera różne formy, które się wzajemnie przenikają. Dlatego ciężko czasami określić jeden rodzaj przemocy, jaki stosowany jest wobec danej osoby. Przemocy nie doświadcza się tylko w domu. Przemocy doświadczyć można w pracy, w szkole czy na ulicy. Jej ofiarą są najsłabsi zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym czy społecznym.

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna: naruszenie nietykalności cielesnej niesie za sobą ryzyko uszkodzenia ciała, a nawet utraty życia (np. bicie, szarpanie, duszenie). Do przemocy fizycznej zaliczamy nie tylko atak na osobę, ale również pozostawienie ofiary w miejscu zagrażającym jej życiu oraz nieudzielenie pomocy.

Przemoc psychiczna: naruszenie godności osobistej. To najbardziej powszechna i najtrudniejsza do udowodnienia forma przemocy. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie. Przemoc psychiczna zawiera działania zmierzające do poniżenia ofiary (np. wyzwiska, groźby karalne, izolacja) oraz sprawowania kontroli nad ofiarą.

Przemoc seksualna: naruszanie intymności. Przemoc seksualna może przyjąć zarówno formę przemocy fizycznej, jak i psychicznej, bądź łączyć obie te formy. To z jednej strony każdy rodzaj gwałtu, czyli zmuszanie ofiary za pomocą siły lub szantażu emocjonalnego do czynności seksualnej, dokonywanie tej czynności z osobą nie w pełni świadomą czy też taką, która nie jest w stanie bądź obawia się odmówić.

Przemoc ekonomiczna: naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna to z jednej strony takie zachowania, jak kradzież czy niszczenie cudzej własności, ale także stwarzanie takich warunków, które nie pozwalają ofierze na zaspokojenie swoich potrzeb lub bezpodstawnie uzależniają ją od sprawcy.

Zaniedbanie: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Brak odpowiedniej opieki nad osobami uzależnionymi od takiej opieki to także forma przemocy. Dotyczy to dzieci, osób starszych czy osób z niepełnosprawnościami.

Na pojawienie się przemocy wpływa wiele czynników:

- **dziedziczenie wzorca przemocy** – dzieci wychowujące się w rodzinach, w których występuje przemoc, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami, uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów,
- **uzależnienie i nadużywanie alkoholu lub środków psychoaktywnych** – wielu sprawców przemocy, krzywdząc swoich bliskich, znajduje się pod wpływem środków odurzających (alkoholu, narkotyków), które osłabiają kontrolę własnych zachowań, zwiększają prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburzają ocenę sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób; nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy, ale można zauważyć współwystępowanie tych zjawisk,
- **środowisko społeczne** – istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres spowodowany aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Frustrację mogą wywołać problemy, takie jak: bezrobocie, kłopoty finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne. Często te problemy nawarstwiają się, co z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie.

Cechy charakterystyczne przemocy:

- **intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby,
- **nierówność sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
- **naruszanie praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary, prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- **powodowanie cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody, również zagrażające jej życiu, na doświadczanie bólu i cierpienia oraz sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa bardzo rzadko bywa jednorazowym zjawiskiem. Najczęściej jest ona długotrwała. Charakteryzuje ją powtarzalność występujących w niej zachowań. Jej cykl składa się z powtarzających się faz:

Faza narastającego napięcia: następuje wzrost napięcia i natężenie sytuacji konfliktowych.

Faza ostrej przemocy: wybuch gniewu i wyładowanie agresji.

Faza miodowego miesiąca: następuje skrusza ze strony sprawcy, okazywanie przez niego żalu, któremu towarzyszą poczucie winy i wyrzuty sumienia.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, rozpatrywanym w czterech aspektach: prawnym, psychologicznym, moralnym i społecznym:

- z punktu widzenia prawa przemoc uważana jest za przestępstwo,
- aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, takie jak relacje między osobą doznającą przemocy a sprawcą przemocy,
- spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej,
- z punktu widzenia społecznego zwracana jest uwaga na funkcjonujące stereotypy, które usprawiedliwiają zachowanie sprawcy przemocy.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne wobec ofiar jak i sprawców przemocy to:

- interwencja,
- diagnoza,
- zapewnienie schronienia,
- odseparowanie sprawcy od ofiary,
- zakaz, nakaz,
- informacja,
- edukacja,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- praca socjalna,
- zatrzymanie,
- eksmisja,
- monitoring itp.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalne szkody psychiczne u ofiar doświadczających przemocy. Przemoc domowa to niestety także poważny problem społeczny. Niezwalczana niejednokrotnie przybiera na sile, niosąc negatywne konsekwencje zarówno dla uwikłanych w nią rodzin, jak i dla całego społeczeństwa. Niezbędnym jest zatem podejmowanie interdyscyplinarnych działań mających na celu zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie.

4. Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Lipie w odniesieniu do danych ogólnopolskich

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych – wyników badań i raportów dotyczących problemu przemocy w Polsce, a także w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu;
- Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu;
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipiu;
- Urzędu Gminy Lipie.

4.1 Charakterystyka gminy Lipie

Gmina Lipie liczyła 6005 mieszkańców / stan na 31.12.2024 r./ z czego 51% stanowią kobiety, a 49% mężczyźni. W gminie Lipie ludność w wieku produkcyjnym stanowi 59,8% mieszkańców, z czego 27,5% to kobiety, 32,3% to mężczyźni.

Tabela nr 1 Podział mieszkańców gminy Lipie wg wieku

	Gmina Lipie
w wieku przedprodukcyjnym	16,9%
w wieku produkcyjnym	59,8%
w wieku poprodukcyjnym	23,3%

(Źródło: UG Lipie, obliczenia własne)

Corocznie zwiększa się udział seniorów w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego kraju.

Udział bezrobotnych w całkowitej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie Lipie utrzymuje się na jednym z najniższych poziomów wśród gmin powiatu kłobuckiego. Z danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku wynika, że na dzień 31.12.2024 r. w gminie Lipie były zarejestrowane 124 osoby, z czego 71 to kobiety. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wynosiła 33 osoby, w tym 21 kobiet. Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku stanowią 26,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Zatrudnienie daje stabilizację i poczucie bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie burzy stabilizację i spokój. Ludzie stają się bezsilni wobec zaistniałej sytuacji, tracą wiarę we własne możliwości. Taka sytuacja sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie, mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Lipie są ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela nr 2 Powody przyznania pomocy przez GOPS w Lipiu

Powód przyznania pomocy	2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	40	79	42	72
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	55	11	60
Bezrobocie	18	45	24	55
Niepełnosprawność	41	75	49	85
Długotrwała lub ciężka choroba	46	88	57	98
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	20	80	18	74
Rodziny niepełne	6	18	4	10
Rodziny wielodzietne	12	62	12	64
Przemoc domowa	1	3	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu	0	0	0	0
Alkoholizm	13	21	8	14
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

(Źródło: Dane GOPS w Lipiu)

4.2 Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w gminie Lipie w odniesieniu do danych ogólnopolskich

Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w szczególności przyczyn i skutków przemocy domowej oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawa nakłada także na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują działania oparte na procedurze „Niebieskie Karty”, mającej na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz specjalistów i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

Analiza problemu przemocy na terenie gminy Lipie została oparta o sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2025”, sprawozdawczości Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipiu.

Biorąc pod uwagę założenia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej można stwierdzić, że głównym jego celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, wzmocnienie działań profilaktycznych w powyższym zakresie, zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej, zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w oparciu o postanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego na przestrzeni

kilku lat, zlecało przeprowadzenie badań diagnozujących zjawisko przemocy domowej. Badania realizowano co dwa lata, wskazując na obszary poddane szczególnej analizie.

W 2019 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizowało badanie pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”, które pokazało większą świadomość Polaków na temat przemocy domowej oraz mechanizmów doznawania przemocy. Co ważne, prawie 90% Polaków identyfikuje różne sytuacje jako przemocowe. Jednak inne postrzeganie przemocy mają mężczyźni, a inne kobiety. Stwierdzenie: „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci” ma przyzwolenie do 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest też fakt, że mężczyźni w większym stopniu dopuszczają przejawy przemocy. Najbardziej kontrowersyjną opinią tego badania na temat przemocy jest zdanie: „Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni, ok. 40% osób badanych się zgadza z tym stwierdzeniem, ale także tyle samo się nie zgadza. Reszta nie ma zdania. Poza tym badane osoby uważają, że nie powinno się wtrącać w życie rodzin doznających przemocy. Większość osób nie wie, jak ma zareagować lub boi się zareagować.

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie pod nazwą „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”. Według Polaków najczęstszą formą przemocy wśród dzieci była przemoc psychiczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Badanie pokazało również, że osobą stosującą przemoc częściej był mężczyzna (54%). Co piąty Polak przyznał, że zdarzały się sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko lub uderzył je dłońią po ciele. Większość osób, bo aż 61%, które zaobserwowały problem przemocy w rodzinie, podjęły działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu bądź zgłoszenie problemu na policję i do pomocy społecznej. Osoby, które nie podjęły żadnych działań, przyznały, że nie zrobiły tego głównie dlatego, że nie chciały się wtrącać (19%) i ze strachu (19%). Co trzeci Polak twierdzi, że problem przemocy nasilił się w trakcie pandemii. Ponadto doświadczenia przemocy w dzieciństwie rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania wykazały, że 32% Polaków w dzieciństwie doświadczyło przemocy fizycznej, zaś 28% przemocy psychicznej.

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród niepełnosprawnych najczęściej wskazywana była przemoc psychiczna (78,1%) i fizyczna (57,8%). W przypadku

osób starszych najczęściej wskazywano przemoc psychiczną (87,3%), fizyczną (43,1%) i ekonomiczną (43,1%). Podobnie jest w przypadku osób starszych i niepełnosprawnych – przemoc psychiczna (70,2%), fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%). Jednym z ważniejszych wniosków jest taki, że osoby starsze i niepełnosprawne doznawały różnych rodzajów przemocy, które się ze sobą łączyły i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby. Osobą stosującą przemoc byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie. Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzywiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, zabieranie cudzej własności, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy.

Tabela nr 3 Dane ogólnopolskie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” za lata 2022-2023

ROK	2022	2023
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart - A”	61 645	62 170
Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	71 631	77 832
a. kobiety	51 935	51 631
b. mężczyźni	8 714	9 162
c. małoletni	10 982	17 039
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	62 244	63 016
a. kobiety	6 497	7 595
b. mężczyźni	55 426	55 225
c. małoletni	321	196
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem)	31 807	30 261
a. kobiety	1 872	2 171
b. mężczyźni	29 901	28 079
c. małoletni	34	11
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych	566	611

Zródło: Komenda Główna Policji, Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez Policję działań wobec przemocy w rodzinie procedury „Niebieskie Karty”

Funkcjonariusze Policji w 2022 r. założyli 61 645 formularzy „Niebieska Karta - A”. Liczba osób, co do których zachodziło podejrzenie, że były dotknięte przemocą wynosiła 71 631, z czego 51 935 to kobiety, a 10 982 to małoletni. Z kolei w roku 2023 liczba wypełnionych kart wzrosła o 525. Zanotowano także wzrost osób doznających przemocy

o 6201 osób, przy czym wzrost nastąpił w przypadku kobiet i małoletnich. Liczba osób stosujących przemoc w 2022 r. wynosiła 62 244, a w 2023 r. – 63 016 osób. W 2023 r. spadła liczba osób stosujących przemoc domową, będących pod wpływem alkoholu. Wzrost zanotowano tylko w przypadku kobiet. W 2023 r. liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej wzrosła o 45 osób.

Z kolei w 2024 r. liczba wypełnionych „Niebieskich Kart - A” w stosunku do lat ubiegłych spadła. Wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej, szczególnie wśród mężczyzn i małoletnich. Liczba osób stosujących przemoc domową spadła widocznie wśród mężczyzn. Spadła także liczba osób stosujących przemoc domową, będących pod wpływem alkoholu oraz liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 4 Dane ogólnopolskie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” za rok 2024

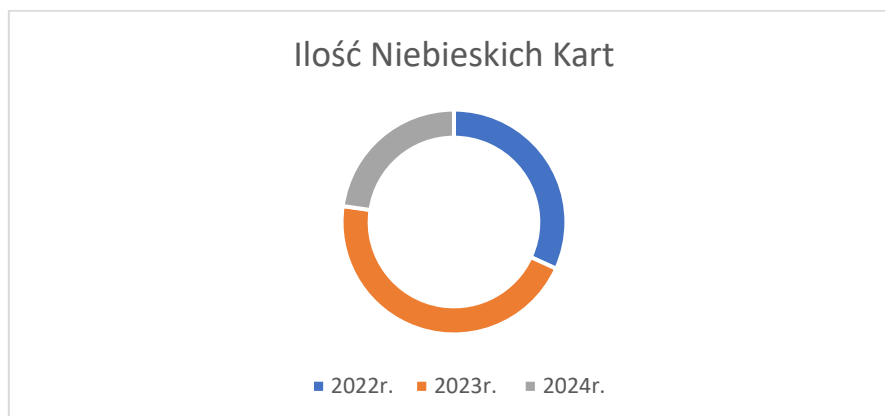
ROK	2024
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” -A	59 174
Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	86 920
a. kobiety	50 638
b. mężczyźni	10 559
c. małoletni	25 723
Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	60 535
a. kobiety	8 124
b. mężczyźni	52 411
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem)	25 704
a. kobiety	1 992
b. mężczyźni	23 712
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych	490

Źródło: Komenda Główna Policji, Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez Policję działań wobec przemocy w rodzinie procedury „Niebieskie Karty”

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lipie realizuje Zespół Interdyscyplinarny. W 2024 r. realizowano procedurę „Niebieskich Kart” (12 NK) wobec 10 rodzin – w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu w 2024 r. wpłynęło 5 Niebieskich Kart założonych

w **4** rodzinach. Niebieskie Karty zostały sporządzone przez przedstawicieli Policji. W związku z prowadzoną w rodzinie procedurą „Niebieskie Karty” odbyło się **6** posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz **27 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych**. Celem tych spotkań było opracowanie indywidualnych planów pomocy rodzinie oraz rozwiązywanie występujących w powyższych rodzinach problemów, takich jak: przemoc fizyczna oraz psychiczna, nadużywanie alkoholu czy inne konflikty rodzinne.

Wykres nr 1 Liczba Niebieskich Kart w gminie Lipie



Źródło: opracowanie własne

W 2022 r. założono 7 Niebieskich Kart, w 2023 r. – 10, a w 2024 r. – 5. W porównaniu do 2023 roku w 2024 roku liczba prowadzonych NK zmalała o **5 NK**.

Zespół Interdyscyplinarny w Lipiu rozpowszechnia informacje o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, monitoruje na bieżąco sytuację rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy. Przewodniczący prowadzi dokumentację działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Przewodniczący składa również wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osób do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu.

Osiągnięte wskaźniki w 2024 r. (dotyczy osób dotkniętych jak i stosujących przemoc domową):

- wsparciem psychologicznym objęto **5** osób,
- wsparciem socjalnym objęto **10** osób,
- wsparciem pedagogicznym objęto **3** osoby, w tym **2** dzieci,
- z porad prawnych nie skorzystała ani jedna osoba,
- monitoringiem objęto **10** rodzin (26 osób w rodzinach),
- ani jedna rodzina z problemem przemocy domowej nie skorzystała ze świadczeń pomocy społecznej,

- liczba zamkniętych NK założonych w 2024 roku – **9** (w tym 4 założone w 2023 r., ze względu na ustanie przemocy domowej),
- liczba wydanych przez policję zakazów zbliżania i nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego dla sprawców przemocy – 1
- w 2024 r. w związku z NK nie było pism skierowanych do sądu o wgląd do rodziny,
- nie zgłoszono ani jednej osoby na leczenie odwykowe.

Pracownicy GOPS świadczyli pracę socjalną wobec członków rodzin dotkniętych przemocą, jak i stosujących przemoc. Monitorowali na bieżąco sytuację rodzin z problemem przemocy domowej w miejscu zamieszkania tych rodzin.

Tabela nr 5

**STATYSTYKA DOTYCZĄCA REALIZACJI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”
W GMINIE LIPIE**

ROK	2023	2024
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart - A”	10	5
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” (ogółem)	11	10
a. ze względu na problem przemocy psychicznej	10	10
b. ze względu na problem przemocy fizycznej	10	5
c. ze względu na problem przemocy seksualnej	0	1
Liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” (ogółem)	29	26
Liczba osób doświadczających przemocy domowej (ogółem)	18	18
a. kobiety	10	11
- w tym niepełnosprawne	2	1
- w tym starsze	1	2
b. mężczyźni	5	5
- w tym niepełnosprawni	1	0
- w tym starsi	0	1
c. dzieci	3	2
- w tym chłopcy	2	2
- w tym niepełnosprawni	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipiu

Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach niniejszego Programu odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu. Głównym celem komisji jest prowadzenie działań dotyczących zapobiegania nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym czy podejmowanie działań w zakresie poradnictwa. Komisja uprawniona jest do podejmowania działań zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Częstym źródłem problemów w rodzinach jest alkohol. W statystykach policyjnych wskazano, że ponad 60% osób, które stosują przemoc domową, było w czasie interwencji pod wpływem alkoholu. Te statystyki pozwalają stwierdzić, że uzależnienie łączy się ze zjawiskiem przemocy domowej.

W gminie Lipie działa Gminny Punkt Wsparcia Rodziny, który oferuje konsultacje psychologiczne w trybie stacjonarnym i telefonicznym oraz konsultacje prawne. W punkcie przyjmują: specjalista terapii uzależnień, psycholog dziecięcy oraz psycholog. Osoby, które doświadczyły aktu przemocy domowej, mogą korzystać z tego rodzaju pomocy.

Tabela nr 6

Liczba godzin przepracowanych przez specjalistów w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny

ROK	2023 r.	2024r.
Psycholog dziecięcy oraz specjalista terapii uzależnień	258 godz.	222 godz.
Psycholog (osoby dorosłe)	129 godz.	101 godz.
Radca prawny	198 godz.	194 godz.

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Lipie

Celem podejmowanych działań jest przede wszystkim uświadamianie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania. Pomimo podejmowanych działań niewiele osób stosujących przemoc zgłasza się do programu korekcyjno-edukacyjnego realizowanego w Starostwie Powiatowym w Kłobucku. Zjawisko przemocy w rodzinie, obok problematyki uzależnień, wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te powinny być

skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych przemocą domową.

4.3 Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych

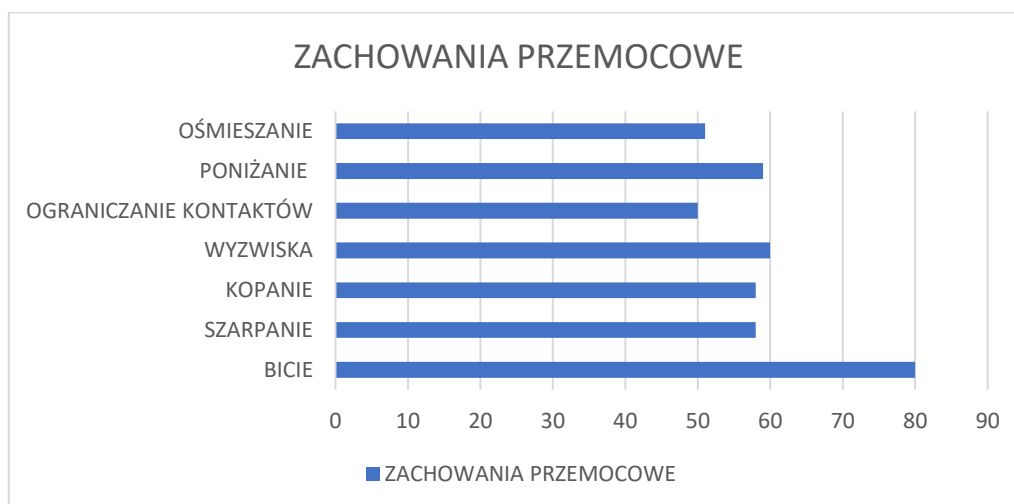
W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu przeprowadził badania ankietowe dotyczące zjawiska przemocy domowej oraz problemu przemocy domowej na terenie gminy Lipie. Badania zostały przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców gminy. W ankiecie wzięło udział 80 osób, w tym 56 kobiet i 24 mężczyzn. Badani to osoby w wieku 18-25 lat (7,5%), 26-40 lat (37,5%), 41-60 lat (45%) oraz 61 i więcej lat (10%). W badaniu wzięło udział 45% osób z deklarowanym wykształceniem wyższym, 30% ze średnim, 21,25% z zawodowym i 3,75% z wykształceniem podstawowym.

W ramach diagnozy dokonano analizy problemów społecznych, tj. uzależnienia od alkoholu lub środków psychoaktywnych, przemocy domowej, przemocy w szkole, problemu bezrobocia oraz problemów emocjonalnych w rodzinach. Diagnoza określa możliwie najważniejsze kierunki działań i zadań interwencyjnych w odniesieniu do istniejących problemów społecznych. Stanowi punkt wyjścia do opracowania kolejnych programów profilaktycznych w gminie Lipie.

Jak wynika z badań ankietowych, wszyscy biorący udział w badaniu wiedzą, czym może objawiać się przemoc. 100% ankietowanych uznało bicie za zachowanie przemocowe. Ponad 70% odpowiedzi uzyskały następujące formy przemocy: szarpanie, kopanie, wyzwiska i poniżanie. Z kolei 60% ankietowanych uznało za przemoc ograniczanie kontaktów i izolowanie oraz ośmieszanie. Jednocześnie ankietowani wskazali, że główną przyczyną występowania przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu lub środków odurzających (53,75%). Z kolei 21,25% badanych uznało, że przyczyną przemocy może być także brak porozumienia i więzi emocjonalnych między członkami rodziny.

Z badania wynika, że ludzie postrzegają przemoc już nie tylko jako fizyczną agresję wobec drugiego człowieka, ale przemocą nazywają też psychiczne nękanie innej osoby.

Wykres nr 2 Zachowania przemocowe wg mieszkańców gminy Lipie



Źródło: opracowanie własne

Przypadki występowania przemocy domowej w gminie Lipie są znane osobom biorącym udział w ankiecie. Aż 47,5% badanych słyszało o przypadkach przemocy domowej w gminie Lipie, a 31,25% zna takie przypadki. Ankietowani uznali, że skala występowania przemocy w gminie Lipie jest średnia (37%). Z kolei 31,25% osobom trudno określić skalę występowania tego zjawiska.

Badani w większości wskazali, że osobami stosującymi przemoc są mężczyźni (85%). Z kolei najczęściej doznającymi przemocy domowej są kobiety i dzieci (73,75% i 71,25%). Ankietowani w dużej większości wiedzą, czym jest procedura „Niebieskie Karty” (85%). Natomiast 91,25% badanych wie, gdzie może zgłosić przemoc domową.

78,75% badanych uznało, że ich dzieci są w szkole bezpieczne. Jednak słyszeli o agresji fizycznej i psychicznej w szkole ich dzieci, np. o hejtowaniu dzieci w internecie (27,5%).

Ponadto ankietowani uznali, że najskuteczniejszymi działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego (51,25%), leczenie uzależnień (62,5%) oraz izolowanie osób stosujących przemoc (50%).

Wnioski z przeprowadzonych badań

W rodzinach z problemem alkoholowym możemy mówić o wszystkich przejawach przemocy. Dochodzi do przemocy psychicznej, fizycznej i ekonomicznej. Częściej możemy mówić o przemocy psychicznej w tzw. „białych rękawiczkach” – przemocy bardziej wyrafinowanej, na chłodno. 47,5% ankietowanych słyszało o przypadkach przemocy domowej na terenie gminy Lipie, a 31,25% zna takie przypadki. Należy więc podejmować różnorodne

metody, aby zastąpić niebezpieczny sposób regulowania stosunków między ludźmi konstruktywnymi, sprawdzonymi wzorcami relacji. Należy doskonalić kompetencje radzenia sobie w sytuacjach agresji i przemocy, stosować środki, techniki i procedury w celu podejmowania planowych i spójnych interwencji.

Ważnym elementem powyższej diagnozy jest przemoc wobec dzieci. 78,75% osób uznało, że ich dzieci są w szkole bezpieczne, a ponad 30% osób słyszało o agresji fizycznej i psychicznej w szkole. Dlatego tak ważne jest, aby zwrócić uwagę na relacje między dziećmi. W diagnozie przemocy wobec dzieci, wykonanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, przedstawia się obraz skali przemocy wobec dzieci w Polsce. Co piąty nastolatek okaleczał się, a co jedenasty miał próbę samobójczą. Spośród badanych czynników ryzyka najbardziej znaczący okazał się alkohol. Skala przemocy wobec dzieci w Polsce stale rośnie, 79% dzieci i nastolatków doświadczyła przemocy choć raz w swoim życiu. Dlatego należy podejmować działania budujące stabilność i spójność działań interwencyjnych na rzecz dzieci.

5. Prezentacja „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”

5.1 Zasady działania „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”

Zakres świadczonej pomocy obejmuje zarówno osoby doznające przemocy domowej, jak i sprawców przemocy domowej oraz pozostałych mieszkańców gminy Lipie poprzez podnoszenie świadomości oraz udzielanie konkretnej pomocy w kontekście problemu przemocy domowej. „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” opiera się na obowiązujących zasadach zawartych w aktach prawnych, które dotyczą wzajemnej współpracy władzy publicznej, organizacji pozarządowych, jawności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy, poszanowaniu człowieka oraz szczególnej ochronie dzieci, których gwarantowanym prawem jest funkcjonowanie w bezpiecznym środowisku.

5.2 Adresaci „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”

Mieszkańcy gminy Lipie – osoby zagrożone lub doświadczające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc. Osoby nieradzące sobie z emocjami, znajdujące się w kryzysie psychicznym.

5.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Lipie,
- funkcjonowanie Gminnego Punktu Wsparcia Rodziny,
- współpraca z Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Parzymiechach, który posiada swoją siedzibę na terenie gminy Lipie,
- działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
- dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych,
- działalność Poradni Zdrowia Psychicznego i Punktu Zgłoszeniowo-Koordynacyjnego (PZK) w Parzymiechach,

- współpraca wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawisku przemocy,
- ustawicznie kształcąca się kadra pracowników GOPS działających na rzecz rodzin, w których występuje przemoc domowa,
- realizowanie przez GOPS i Zespół Interdyscyplinarny programów i projektów dotyczących występowania zjawiska przemocy domowej,
- praca asystenta w rodzinach dysfunkcyjnych, a także borykających się z problemami uzależnień, jak i przemocy domowej,
- dostęp do mieszkań socjalnych, jakimi dysponuje gmina.

SŁABE STRONY:

- niepełna diagnoza w zakresie problemu przemocy w rodzinie, spowodowana niejednokrotnie ukrywaniem faktu przemocy w rodzinie,
- ograniczony bądź czasowo odległy dostęp do lekarzy psychiatrów dziecięcych,
- brak Ośrodka Wsparcia oraz Centrum Kryzysowego świadczącego pomoc całodobową zarówno na terenie gminy jak i powiatu.

SZANSE:

- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową,
- ogólnopolskie kampanie społeczne organizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- powstanie Centrum Kryzysowego zapewniającego także miejsca noclegowe dla ofiar przemocy i ich dzieci na terenie powiatu, niosącego pomoc ofiarom jak i sprawcom przemocy z terenu gminy Lipie.

ZAGROŻENIA:

- wstyd i wynikająca z niego bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- brak zagwarantowanego przepisami prawa bezpieczeństwa dla osób doznających przemocy,
- wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sytuacjach konfliktowych,
- wzrost poczucia bezkarności u osób stosujących przemoc.

5.4 Cel główny „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”

Celem głównym „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” jest przeciwdziałanie i ograniczenie zjawiska występowania przemocy domowej oraz zwiększenie efektywności i skuteczności udzielania pomocy.

5.5 Cele szczegółowe „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028”

1. Podnoszenie jakości świadczonych usług i dostępności podmiotów udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej.
2. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lipie.
3. Zapewnienie pomocy i wsparcia psychologicznego oraz bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą domową.
4. Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową.

WSKAŹNIKI:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia, w tym:

- liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”,
- liczba rodzin objętych monitoringiem,
- liczba rodzin objętych działaniami wynikającymi z „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”,
- liczba podjętych działań,
- liczba ofiar przemocy, którym opłacono pobyt w ośrodkach wsparcia,
- liczba rodzin objętych pomocą GOPS,
- liczba przeprowadzonych warsztatów, pogadanek,
- liczba osób korzystających z konsultacji w Gminnym Punkcie Wspierania Rodziny,
- liczba interwencji,
- liczba osób biorących udział w projektach,
- liczba dzieci, które skorzystały z pomocy pedagoga, psychologa w szkołach,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,

- liczba rozdysponowanych ulotek, plakatów, artykułów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba osób, rodzin, które uznały, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej.

DZIAŁANIA:

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja założeń „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”,
- podejmowanie skoordynowanych działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy domowej,
- kierowanie i opłacanie pobytu ofiarom przemocy w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej czy Domach Samotnej Matki i Dziecka,
- pomoc finansowa lub rzeczowa udzielana rodzinom z problemem przemocy,
- pomoc w formie dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych,
- wspieranie szkół w działaniach profilaktycznych z zakresu przemocy,
- działalność Punktu Konsultacyjnego oferującego pomoc ofiarom, a także sprawcom przemocy oraz ich rodzinom,
- współpraca z pedagogami, Policją, kuratorami – na rzecz ograniczenia skali zjawiska przemocy,
- zapewnienie mieszkań socjalnych i komunalnych dla ofiar przemocy oraz eksmitowanych sprawców przemocy,
- realizowanie projektów skupiających się na profilaktyce przemocy domowej,
- udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej w szkołach dzieciom z rodzin, w których występuje przemoc.

Tabela nr 7

CEL 1. Podnoszenie jakości świadczonych usług i dostępności podmiotów udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej

Zadania/ kierunki działań	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej 2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, np. w formie superwizji, grup wsparcia.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny pracownicy socjalni placówki oświatowe (w tym szkoły) Policja ośrodki zdrowia	1. Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego. 2. Liczba zrealizowanych posiedzeń grup pomocowych. 3. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych lub grupach wsparcia.

Tabela nr 8

CEL 2. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Lipie

Zadania/kierunki działań	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny pracownicy socjalni placówki oświatowe (w tym szkoły) Policja ośrodki zdrowia GOPS	1. Liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej. 2. Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości kampanii społecznych			

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026-2028

w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.			
3. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które promują metody wychowawcze bez użycia przemocy, opisują mechanizmy przemocy domowej.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny pracownicy socjalni placówki oświatowe (w tym szkoły) Policja ośrodki zdrowia GOPS GKRPA	3. Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych.
4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych: prowadzenie poradnictwa poprzez działania edukacyjne, które wzmacniają funkcje opiekuńcze i wychowawcze dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów, także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.			4. Liczba placówek świadcząca poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 5. Liczba osób, którym udzielono porady. 6. Liczba wizyt patronażowych świadczonych przez położne POZ.
5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny GOPS	7. Liczba realizowanych programów przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela nr 9

CEL 3. Zapewnienie pomocy i wsparcia psychologicznego oraz bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą domową

Zadania/ kierunki działań	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Prawidłowe i skuteczne funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. 2. Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, w szczególności pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej zawodowej i rodzinnej. 3. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. 4. Monitorowanie działań pomocowych. 5. Tworzenie warunków do otrzymania lokali socjalnych w pierwszej kolejności przez osoby doznające przemocy domowej. Zapewnienie ochrony dzieciom. 6. Zapewnienie osobom pomocy w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny pracownicy socjalni Wójt Rada Gminy	1. Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego. 2. Liczba grup diagnostyczno-pomocowych. 3. Liczba osób doznających przemocy objętych procedura „Niebieskie Karty”. 4. Liczba punktów konsultacyjnych. 5. Liczba osób uczestniczących w terapii. 6. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. 7. Liczba lokali socjalnych przyznanych osobom doznającym przemocy domowej.

Tabela nr 10

CEL. 4 Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową

Zadania/ kierunki działań	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Interweniowanie właściwych służb wobec przypadków przemocy domowej. 2. Działania procedury „Niebieskie Karty” wobec osób stosujących przemoc domową. 3. Uniemożliwienie kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy domowej. 4. Wydanie nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu osobom stosującym przemoc. 5. Występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc środków karnych. 6. Zatrzymywanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej. 7. Stosowanie przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji. 8. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób skazanych za stosowanie przemocy domowej.	2026-2028	Zespół Interdyscyplinarny pracownicy socjalni placówki oświatowe (w tym szkoły) Policja ośrodki zdrowia GKRPA prokuratura kuratorzy sądowi	1. Liczba osób stosujących przemoc domową. 2. Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”. 3. Liczba wydanych zakazów zbliżania się do osób doznających przemocy. 4. Liczba wydanych zakazów kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy. 5. Liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszenia kary pozbawienia wolności albo jej odwołanie. 6. Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych.

6. Podmioty instytucjonalne świadczące działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

- Urząd Gminy Lipie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
- szkoły działające na terenie gminy Lipie,
- placówki służby zdrowia,
- Policja,
- kuratorzy sądowi,
- Sąd Rejonowy w Częstochowie,
- Gminny Punkt Wsparcia Rodziny.

7. Środki finansowe na realizację Programu

„Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Lipie. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, np. funduszy unijnych.

8. Monitorowanie działań Programu

Monitoring „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu informacji dotyczących realizacji Programu. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów realizujących zadania i założenia Programu.

9. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych celów. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu przedłoży sprawozdanie roczne Wójtowi Gminy Lipie oraz Radzie Gminy Lipie corocznie do końca I kwartału następnego roku.

10. Podsumowanie

Zjawisko przemocy jest powszechnym zjawiskiem występującym na terenie całego kraju, jak i naszej gminy. Opracowany „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2028” umożliwi realizację wytyczonych celów, przy współpracy podmiotów świadczących pomoc rodzinom i osobom doznającym i stosującym przemoc domową. Program będzie modyfikowany w zależności od pojawiających się nowych możliwości. W Programie tym zostały zawarte m.in. podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, które są podstawą tworzenia tego typu programów oraz zakładanych efektów. Program stanowi plan skoordynowanych działań członków wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

11. Wykaz tabel

Tabela nr 1 Podział mieszkańców gminy Lipie wg wieku

Tabela nr 2 Powody przyznania pomocy przez GOPS w Lipiu

Tabela nr 3 Dane ogólnopolskie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” za lata 2022-2023

Tabela nr 4 Dane ogólnopolskie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” za rok 2024

Tabela nr 5 Statystyka dotycząca realizacji procedury „Niebieskie Karty” w gminie Lipie

Tabela nr 6 Liczba godzin przepracowanych przez specjalistów w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny

Tabela nr 7 Realizacja celów szczegółowych: Cel 1

Tabela nr 8 Realizacja celów szczegółowych: Cel 2

Tabela nr 9 Realizacja celów szczegółowych: Cel 3

Tabela nr 10 Realizacja celów szczegółowych: Cel 4

12. Wykaz wykresów

Wykres nr 1 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Lipie

Wykres nr 2 Zachowania przemocowe